

ورزش قهرمانی صحنه شکست و پیروزی ورزشکاران

ندیدن سایرین از حضورش در خانه، محل کار و اجتماع. اما تفکر عمیق و خلاق بدون سایه تلاش و همت و استواری در طریقت صحیح و نوشیدن پیام‌های جاودانه میسر نیست. بنگریم:

رسید مژده که آمد بهار و سبزه دمید
وظیفه گر برسد مصرفش گل است و نبید
مکن ز غصه شکایت که در طریق ادب
به راحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید

در موضوع علوم ورزشی و توسعه آن در جهان گسترده، بیش از هر چیز این تلاش جامعه جهانی بوده است که امروز این علم به جد در خدمت بشریت است. از سوئی، گستره ورزش قهرمانی خود از یک تلاش بدنی صرف فراتر رفته و به صفتی تبدیل شده است که سالیانه میلیاردها دلار ارزش افزوده برای میزبانان و برگزارکنندگان آن به ارمغان می‌آورد و از سوئی به یک ظرفیت هنری و زیبایی‌شناسی تبدیل شده است که اجرای برخی حرکات ورزشی، اعجاب جهانیان را به دنبال دارد و جذابیت آن از یک سرگرمی فراتر رفته است و در برخی مواقع (از جمله بازی‌های المپیک و مسابقات جام‌های جهانی و به‌ویژه جام جهانی فوتبال) میلیاردها چشم را به دنبال خود می‌کشاند و صحنه‌هایی خلق می‌شود که گاهی بیشتر از آثار تحسین‌برانگیز هنری، انسان را به خود جلب می‌کند و در این مسیر، زن و مرد و پیر و جوان و سایر اقشار جوامع بدان جذب می‌شوند و شکوه و عظمت اجرای برگزاری موفق ورزش‌ها را نشانه‌ای از خلاقیت و هنردوستی ملت خود می‌شمارند و سعی می‌کنند آن‌ها را در منظر و مرآی دیگر مردمان جهان قرار دهند. جلب و جذب میلیون‌ها جهانگرد، فضای صحنه‌های ورزشی را از هنر آمیخته با زیبایی به یک کارگاه اقتصادی نیز تبدیل کرده است که میزبانان مسابقات ورزشی از آن استقبال می‌کنند و آن را اندوخته‌ای مطمئن و سالم از درآمدهای سرشار اقتصادی به شمار می‌آورند. این همه بهره‌وری

صدای آهنگین بهار خوش‌نوا و خوش‌خرام می‌آید. پرندگان با انواع آوازها با بانگی بلند مقدم بهار را گرامی می‌دارند و انسان شاکر با خواندن دعای تحویل سال «یا مقلب القلوب و الأبصار» به خویشتن خویش باز می‌گردد و با تلاش و کوششی وصف‌ناپذیر به متحول شدن حال خود می‌پردازد و خدای را به سپاس‌گزاری می‌نشیند که به او عمری داد تا شاهد احیای سالیانه زمین باشد و گردش روزگار. مرا هر که بهار آید به خاطر یاد یار آید
به خاطر یاد یار آید مرا هر که بهار آید
به حسرت یاد آمد نقش‌نشین نگارینم
چمن چون از گل و نسرين پر از نقش و نگار آید
مرا جان دگر بخشد دم باد سحرگاهی
که از باد سحرگاهی نسیم زلف یار آید
به بار آمد نهالان چمن، سرسبز شد گیتی
نهال آرزوی من الهی کی به بار آید
دل چون غنچه پژمرده من وا نخواهد شد
اگر صد بار گل روید و گر صد ره بهار آید
خدایا شهریارا آن نغمه شیرین مکرر کن
مرا هر که بهار آید به خاطر یاد یار آید

شهریار

اما این نو شدن‌ها و رویش‌ها تا چه اندازه به تفکری تازه در انسان می‌انجامد و او را برای مقرب شدن آماده می‌کند، سؤالی است که نمی‌توان آن را به راحتی پاسخ داد. انسان موجودی پیچیده و از سوئی خلاق است. تکیه انسان بر نیمه پیچیده وجودش، او را از مرز اندیشه‌های جدید دور می‌کند و اگر بر نیمه ساده وجود خود تکیه زند، نه تنها شادباش از بهار افزون‌تر می‌شود، بلکه خلق‌و‌خو و تفکری خلاق برای او به ارمغان می‌آورد که پیامدش، زیستی سالم است و آزار

جز در سایه تلاش، همت، برنامه‌ریزی، هوشمندی و خلاقیت در جلب افکار جهانیان و معرفی فرهنگ خود و کمک به سالم‌سازی محیط اجتماعی در درجه اول در کشورهای میزبان و در درجه دوم در سایر کشورها میسر نشده و نخواهد شد. از این‌رو، جوامع علاقه‌مند به رشد و توسعه پایدار برای تداوم حضور مؤثر خود در صحنه‌های جهانی و تبادل اطلاعات علمی و فرهنگی از ابزار شایسته ورزشی به خوبی بهره‌برداری می‌کنند و رشد متوازن را برای همگان به ارمغان می‌آورند.

به نظر می‌رسد در میان همه عواملی که می‌تواند جوامع گوناگون و فرهنگ‌های متفاوت را در کنار هم قرار دهد، ورزش و مسابقات ورزشی نقشی منحصربه‌فرد پیدا کرده است. در این بُعد زیبای فرهنگ (ورزش) صحنه‌های شکست و پیروزی هر دو محصول تلاش‌اند. اصل بر رسیدن به قله‌های رفیع آدمیت و انسانی است و البته، گاه در این نبردها یکی برنده می‌شود و یکی بازنده. اما آن پیروزی به کبر و غرور نمی‌انجامد و آن شکست به ناامیدی ختم نمی‌شود. پیروز و ناپیروز هر دو برای رسیدن به قله تلاش می‌کنند و البته در اوج، فقط و فقط از نظر تکنیک و تاکتیک یکی برتر می‌شود، ولی هر دو سوی این نبرد دوست‌داشتنی سخت تلاش کرده‌اند و به کار عمیق پرداخته‌اند.

بررسی سیر تطوّر حیات انسان نشان می‌دهد کار عمیق بیش از پیش در همه زمینه‌ها (به‌ویژه رویاهای فرهنگی) کمیاب شده است. از این‌رو در بسیاری از فعالیت‌های ورزشی، روحیه ورزشی و اندیشه‌های ناب انسانی کمرنگ شده است. از این‌رو باید به سرچشمه‌ها بازگشت و با تکیه بر کار عمیق و پویانگاری، انگیزه‌ها را به سوی هدف‌های والای انسانی هدایت کرد. بدون تردید، یکی از این سرچشمه‌ها درون مدارس است که جامعه‌ای هدایت‌پذیر در آن به درس و تعلیم و تهذیب مشغول است. این مرکز، بهترین مکان و شایسته‌ترین نهادی است که می‌توان به یاری آن شتافت و دانش‌آموزان را با ابزارهای لازم (به‌ویژه فعالیت‌های ورزشی هدفمند و ارزشی) از پیام‌های کم‌عمق و سطحی بودن به سوی اندیشه‌های عمیق و استدلالی و در عین حال حیات‌بخش رهنمون شد.

فعالیت‌های ورزشی درون مدرسه‌ای رشته‌ای است که اگر با دیگر ابزارهای آموزشی و پرورشی درون مدرسه هماهنگ شود، محیطی بانشاط خلق می‌کند که کودکان و نوجوانان با بهره‌گیری از معلمان با‌معرفت و آشنا به اصول و روابط انسانی، مهارت‌های زندگی را که سرلوحه آن خدمت به هم‌نوع بدون چشم‌داشتی است، تقویت می‌کند. محیط‌های ورزشی با برانگیختن درون فرد، برون فرد را با پیرامون خود سازگار می‌کند و روحیه پیروی از قوانین و مقررات اجتماعی و متابعت از ضوابط اخلاقی را به منصفه ظهور می‌رساند. دادوستد در آموزش‌های ورزشی، گوش فرا دادن به راهبردهای مربی برای پشت سر گذاشتن موانع و غلبه بر حریفان، هماهنگ شدن افراد فعال و شرکت‌کنندگان در رقابت‌های ورزشی با

قوانین و مقررات ساده و دقیق و رقابت‌ها و گردن نهادن به اوامر و نواحي قاضیان مسابقات (داوران)، جریمه شدن در صورت خطاهای غیرفنی، همگی با خود درس‌هایی دارند که دانش‌آموز را به یک آتیه بهتر در زندگی و سازگار شدن هرچه سریع‌تر و بهتر با مسائل اجتماعی می‌کشاند. این نوع آموزش‌های غیرمستقیم ولی پایدار و مؤثر در زندگی دانش‌آموزان، چه بسا به محیط خانواده و سایر محیط‌های کوچک اجتماعی نیز تسری یابد که توسعه پایدار و خلاق مهارت‌های سالم زندگی را تضمین می‌کند.

از این‌رو، هر نوع سرمایه‌گذاری مادی و معنوی در بخش ورزش کلان کشور و به‌ویژه در بخش ورزش دانش‌آموزی، ضامن بقای وابستگی‌های اخلاقی و معنوی به مبانی زندگی است. در ورزش و آموزه‌های غیرمستقیم ولی امیدبخش آن، دانش‌آموز یاد می‌گیرد که مسئول همه اعمال او، خود اوست و باید جریمه توجه نکردن آن را سریع بپردازد. (برای مثال، محروم شدن از شرکت در رقابت‌های سالم ورزشی). نهادینه شدن این اصول در زندگی فردی و اجتماعی، بقای انسانی است نیک‌اندیش که تنها به خیر و مصلحت خویش نمی‌اندیشد، بلکه موفقیت را در همه‌گیر شدن اصول و رعایت آن‌ها و تعمیم و گسترش و پای‌بندی کل اجتماع می‌داند. او در ورزش می‌آموزد اگر خلاقیت و توانایی‌های شخصی خود را در اختیار تیم قرار دهد، توجه و احترام به شخصیت او مضاعف می‌شود؛ نکته‌ای که در روابط اجتماعی نیز کاربرد دارد.

تو نیکی می‌کن و در دجله انداز

که ایزد در بیابان دهد باز

ورزش دانش‌آموزی اگر رونق گیرد:

- بهداشت فردی و سالم شدن جامعه توسعه می‌یابد، تقاضای فعال بودن بدنی در خانواده نیز افزایش می‌یابد و هزینه‌های درمانی به‌صرفه می‌شود.
- قهرمانان ورزشی واجد شرایط اخلاقی پرچمدار کشور در میادین فرهنگی جامع می‌شوند و نماینده‌ای شایسته برای به احترام واداشتن سایرین به پرچم، سرود و نام کشور خواهند شد.
- الگوی صحیح روابط بین‌فردی و جمعی به تدریج زمینه رشد می‌یابد و الگوهای ناصواب ابتدا به سستی و در نهایت به انزوا می‌روند.
- ردوبدل شدن پیام‌های شادی‌بخش توأم با محبت ابتدا در سرسرای مدارس و آن‌گاه در ورزشگاه‌ها و در نهایت در جامعه عاری از پوچی گسترش می‌یابد.
- انتظار می‌رود رفتارهای مبتدل و ناهنجار بهتر از فیلترهای صافی عبور کند و در نهایت زیبایی رفتار به جز در مدارس، به صحن اجتماع سرایت می‌کند.
- در یک کلام، ورزش دانش‌آموزی زیربناست و اگر این زیرساخت رشد و نمو یابد، رشد و شکوفایی انسان مسئول، بهتر فراهم می‌شود.

با امید به تحقق این زیربنا
سردبیر